

Norsk kartmuseum

Miljøverndepartementet
Boks 8013 Dep
N-0030 OSLO

Hønefoss 2002-06-26

Høring av NOU 2002: 1 Fortid former framtid - utfordringer i en ny kulturminnepolitikk

Undertegnede har på vegne av Norsk Kartmuseum gjennomgått NOU 2002:1. Den er "stor og tung", og omhandler utrolig mange forhold og anbefalinger. Jeg har valgt å gi min høringsuttalelse som en støtte til utvalgte deler, de jeg finner mer vesentlige, av dokumentets anbefalinger. Dertil har jeg en entydig fraråding.

Utvalget har på en prisverdig måte utformet forslag til visjon, mål, strategier og tiltak for en ny kulturminnepolitikk.

Av målene vil jeg spesielt fremheve nr. 5, - *De økonomiske rammene står i forhold til oppgavene.*

Som viktige strategier vil jeg fremheve at det;

- gis rom for åpne og fleksible verddivurderinger som tar hensyn til historiske, sosiale og kulturelle sammenhenger,
- rettes større oppmerksomhet mot kulturminner og kulturmiljøer som kunnskaps- og opplevelsesressurser,
- legges til rette for en tilpassing mellom vernets formål og eieres, rettighetshaveres og brukeres interesser, inkludert videreføring og utvikling av næringsvirksomhet.

Når det gjelder tiltak vil jeg støtte utvalget i at

- Det må satses på å lage planer for hvordan et lokalsamfunns kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes i framtiden.
- Lokalsamfunnet får en sentral rolle i forbindelse med satsing på reiseliv.
- Kulturminneforvaltningen, i samarbeid med Statistisk sentralbyrå og andre relevante aktører, må legge til rette for innhenting og systematisering av data som gjør det mulig å foreta en reell analyse av de samfunnsøkonomiske ringvirkninger et kulturminne kan ha.
- Det må satses mer på formidling og profilering av et steds historiske og kulturelle miljøkvaliteter gjennom ulike typer arrangementer.
- Et eget punkt om større likeverd mellom eiernes rettigheter og plikter og den offentlige kulturminneforvaltningens ansvar og myndighet, blir tatt inn i lovens formålsbestemmelse.
- Staten skal dekke alle merkostnadene eierne får på grunn av krav som fordyrer arbeidet med å vedlikeholde og sette i stand vedtaksfredete og automatisk fredete bygninger og anlegg.
- Det må innarbeides mer forpliktende bestemmelser for å følge opp eierne etter at et kulturminne eller et kulturmiljø er fredet, og etter at automatisk fredete kulturminner er registrert.

Postadresse:

Museumsleder Sigurd Huseby
% Statens kartverk
Serviceboks 15
N-3504 HØNEFOSS

Telekomm.:

32 11 83 71 dir innv. ti-on
32 11 81 00 sentralbord
32 11 81 01 faks
sigurd.huseby@statkart.no

Norsk kartmuseum

- Kulturminnets alder skal ikke være det eneste kriteriet for automatisk å frede flere nye kategorier kulturminner og kulturmiljøer.
- Formidling av kulturhistoriske verdier må prioriteres langt sterkere i prosesser etter kulturminneloven og etter at fredning er etablert eller gjort kjent.
- Det må utarbeides en samlet politikk for statlig eierskap og eiendomsforvaltning. Arbeidet må ikke begrenses til kulturhistorisk verdifulle bygninger og anlegg. Også andre kategorier kulturminner og kulturmiljøer, fra arkeologiske kulturminner til landskap, bør innbefattes.
- For å få en samlet oversikt over statens eiendommer, og de eiendommer som staten har vesentlige eierinteresser knyttet til, må Forsvarets, statsaksjeselskapenes og statsforetakenes eiendommer inkluderes i den oversikten Arbeids- og administrasjonsdepartementet skal utarbeide hvert fjerde år.
- Når det blir tatt stilling til om bygninger og anlegg skal forbli i statlig eie eller ikke, må verne vurderinger tillegges stor vekt. Det må utvikles kriterier som skiller mellom de ulike kulturminnene og kulturmiljøene.
- Ved salg av eiendommer i statlig eie må det også stilles krav om at staten før salgstidspunktet dokumenterer de kulturhistoriske verdiene, og at denne informasjonen gjøres tilgjengelig for allmennheten.
- Alder som vilkår for å få vurdert eiendommens kulturhistoriske kvaliteter fjernes.
- Forvaltning, drift og vedlikehold av kulturminner og kulturmiljøer må i større grad enn i dag bli en fast og selvfølgelig del av alle statlige instansers planer og budsjetter.
- Staten må i sterkere grad legge til rette for at frivillige kan spille en aktiv rolle i arbeidet med hele det kulturhistoriske tidsspennet og det mangfoldet som kulturminner og kulturmiljøer representerer.
- Driftsstøtten til frivillige organisasjoner over offentlige budsjetter må styrkes.
- Midler til prosjektstøtte kan hentes både fra offentlige budsjetter og fra kulturminnefondet.
- Museenes rolle som møteplass og deres kompetanse på dokumentasjon, bevaring, forskning og formidling videreutvikles og aktiviseres i større grad innenfor kulturminnearbeidet.
- Det må utarbeides en handlingsplan for vedlikehold og restaurering av kulturhistorisk verdifulle bygninger som museene eier.
- Det må utarbeides en ny kulturminnelov.
- Statlige tilskudd skal være hovedkilden ved istandsetting og vedlikehold av fredete kulturminner og kulturmiljøer, og tilskuddsrammen må økes vesentlig.
- Det opprettes et kulturminnefond med statlige midler. Fondet skal være et supplement til statlige tilskudd, og ikke komme til erstatning for det ansvaret staten har for fredete kulturminner og kulturmiljøer. Fondets hovedmålsetting må være å stimulere til kulturminnetiltak og -aktiviteter regionalt og lokalt, og midlene skal primært gå til kulturminner og kulturmiljøer som ikke er fredet etter kulturminneloven.
- Det gis fritak for merverdiavgift ved bruk av materialer og håndverkertjenester på fredete og bevaringsregulerte boliger, fritidseiendommer og bygninger som ikke er i bruk.
- Det må innføres fritak for merverdiavgift i merverdiavgiftsloven for alle forsknings- og utredningsoppdrag.
- Det tas inn en bestemmelse i merverdiavgiftsloven som unntar arkeologiske undersøkelser og utgravinger fra merverdiavgift.
- Det innføres et generelt unntak for eiendomsskatt for alle eiendommer som er fredet eller bevaringsregulert.

Postadresse:

Museumsleder Sigurd Huseby
% Statens kartverk
Serviceboks 15
N-3504 HØNEFOSS

Telekomm.:

32 11 83 71 dir innv. ti-on
32 11 81 00 sentralbord
32 11 81 01 faks
sigurd.huseby@statkart.no

Norsk kartmuseum

- Det utarbeides klare retningslinjer og etableres rutiner for et definert og smidig samarbeid mellom offentlige instanser, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner.
- Arbeid med en beredskapsplan for kulturarven bør igangsettes som et samarbeidsprosjekt mellom de ansvarlige departementer med underliggende etater.
- Kulturhistoriske hensyn inkluderes i en godkjenningsordning for foretak i byggebransjen for arbeid med kulturhistoriske bygninger, knyttet til byggemelding og plan- og bygningsloven. Det utarbeides et oppdatert register over disse i en database.
- Universitets- og høyskolesektoren, fagskolene og eventuelt andre aktuelle utdanningsaktører, sammen med kulturminneforvaltningen, utarbeider en totaloversikt over de studietilbudene som eksisterer innenfor kulturminnerelaterte fag. Oversikten bør være tilgjengelig gjennom en felles dataportal.
- Den offentlige kulturminneforvaltningen, både sentralt og regionalt, tilføres midler for å kunne kjøpe forsknings- og utredningsoppdrag ved ulike institusjoner.
- Gjenstandsmateriale og resultater gjøres tilgjengelige for publikum gjennom utstillinger på lokalt og regionalt nivå
- Det opprettes et eget forskningsprogram, program for kulturminne- og kulturmiljøforskning, lagt til Norges forskningsråd.
- Det utvikles et helhetlig system der opplysninger om kulturminner og kulturmiljøer er tilgjengelig for alle brukere gjennom en felles dataportal. Arbeidet må få tilstrekkelige økonomiske ressurser.
- Kulturminneregistrenes framtid blir gjort til gjenstand for en nærmere utredning.
- Både miljøsidene og de andre sektorene i det norske utviklingssamarbeidet må legge større vekt på å innarbeide kulturminnedimensjonen i arbeidet sitt.
- En eller flere av de store frivillige bistandsorganisasjonene stimuleres til å velge kulturminne- og kulturvernfeltet som ett av sine arbeidsområder i nært samarbeid med en eller flere av de frivillige organisasjonene på kulturminnefeltet.

Jeg støtter opprettelse av et kulturminnefond som forutsettes stort nok og at midlene fra fondet kommer i tillegg til eksisterende bevilgninger.

Jeg ser p.t. ingen hensikt i å overføre flere oppgaver til kommunene.

Lykke til med gjennomføring av alle gode tiltak,
med vennlig hilsen

Sigurd Huseby

Sigurd Huseby

Postadresse:

Museumsleder Sigurd Huseby
% Statens kartverk
Serviceboks 15
N-3504 HØNEFOSS

Telekomm.:

32 11 83 71 dir innv. ti-on
32 11 81 00 sentralbord
32 11 81 01 faks
sigurd.huseby@statkart.no